

Nghiên cứu hành vi gian lận thuế của các doanh nghiệp tại Việt Nam

Nguyễn Thị Loan⁽¹⁾ • Nguyễn Việt Hồng Anh⁽²⁾

Ngày nhận bài: 20/02/2017 | Biên tập xong: 02/5/2017 | Duyệt đăng: 10/5/2017

TÓM TẮT: Căn cứ vào nền tảng lý thuyết của mô hình tam giác gian lận Cressey (1953), tổng hợp các hành vi gian lận thuế (GLT) từ các nghiên cứu trước và môi trường pháp lý thuế tại Việt Nam, nghiên cứu tiến hành khảo sát và chọn mẫu đại diện từ 197 cán bộ thuế và 187 doanh nghiệp trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh trong năm 2016 để xác định hành vi GLT tại Việt Nam. Thông qua kết quả nghiên cứu, nhóm tác giả khuyến nghị một số biện pháp góp phần hạn chế tình trạng GLT tại các doanh nghiệp Việt Nam qua việc thực hiện tinh gọn hệ thống văn bản pháp luật về thuế, điều chỉnh thuế suất, tăng cường phát triển dịch vụ công, kết nối hoạt động và nguồn nhân lực của các ban ngành nhằm hỗ trợ cho công tác quản lý thuế và tăng cường quản lý chứng từ, hóa đơn của cơ quan thuế.

TỪ KHÓA: gian lận thuế, doanh nghiệp Việt Nam

1. Giới thiệu

Thuế là một trong những nguồn thu ngân sách rất quan trọng. Vì vậy, Luật thuế, chính sách thuế của mỗi quốc gia luôn là chủ đề thu hút sự quan tâm từ công chúng và chính phủ. Một trong những vấn đề đặt ra là không phải lúc nào người nộp thuế cũng thực hiện nghĩa vụ của mình một cách đầy đủ, xuất phát từ các nguyên nhân khách quan lẫn chủ quan (Yasser và ctg, 2015). Bên cạnh đó, tâm lý của người nộp thuế muốn giảm nghĩa vụ thuế một cách thấp nhất để giảm áp lực từ các khoản thuế phải nộp (Lalit và Virender, 2012). Việc GLT thể hiện thông qua nhiều hình thức, phương pháp, kỹ thuật đa dạng và phức tạp (Keen và Smith, 2007; GIZ, 2010; Lê Xuân Trường và Nguyễn Đình Chiến, 2013). Điều này đã trở thành vấn nạn của quốc gia vì không đáp ứng được nguồn thu cho ngân sách. Dựa trên cơ sở lý thuyết về hành vi GLT của các doanh nghiệp và khảo sát thực tế từ cán bộ thuế và doanh

nh nghiệp, mục tiêu của nghiên cứu nhằm nhận diện các hành vi và nguyên nhân dẫn đến GLT, từ đó đề xuất những giải pháp góp phần hạn chế hành vi GLT tại Việt Nam.

2. Cơ sở lý thuyết

2.1. Lý thuyết Tam giác gian lận (Fraud Triangle)

Lý thuyết Tam giác gian lận của Cressey (1953) trình bày mô hình liên quan đến các yếu tố dẫn đến hành vi gian lận. Ngày nay, mô hình này đã trở thành một trong những cơ sở chính

⁽¹⁾ Nguyễn Thị Loan - Trường Đại học Ngân hàng TP.HCM; Số 36 Tôn Thất Đạm, Phường Nguyễn Thái Bình; Quận 1; TP. Hồ Chí Minh; Email: loannt@buh.edu.vn.

⁽²⁾ Nguyễn Việt Hồng Anh - Chi cục Thuế Quận Bình Thạnh; 368 Bạch Đằng, Phường 14, Quận Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh; Email: honganh.buh@gmail.com.